

Transport of Excepted Lithium Batteries by TNT Express

Miks ohtlik veos?

- Liitiumakud ja elemendid mis on laialdaselt kasutusel erinevates elektroonikaseadmetes loetakse ohtlike veoste hulka kuna nad võivad teatud tingimustes üle kuumeneda ning süttida.

Millised reeglid kohalduvad erinevate transpordiliikide korral?

Lennuveedu	<ul style="list-style-type: none"> IATA DGR 52/2011 väljaanne: vastava pakendamisjuhise II osa
Maanteevedu	<ul style="list-style-type: none"> Euroopas ADR 2011 väljaanne: Special Provision 188 Mujal maalimas vastavalt kohalikele reeglitele.
Merevedu	<ul style="list-style-type: none"> IMDG Code 2010 väljaanne: Special Provision 188

Millised on põhiohused Erandkoguses Liitiumakude transpordil?

- Iga aku/element peab omama tüübikinnitust, et vastata kõikidele *UN Manual of Tests and Criteria* väljaande nõuetele. Vastavust nõuetele kinnitab akude tootja.
- Saadetised mis sisaldavad liitiumakusid ning ei vasta IATA DGR vastava pakendamisjuhise II osale või ADR ja IMDG Code Special Provision 188-le, peavad olema deklareeritud ja transporditud nagu "klass 9" ohtlik kaup.

Lennuveedu

- Isik kes valmistab ette akude/elementide saadetist transpordiks peab olema saanud küllaldase koolituse reeglite osas, vastavalt oma kohustustele.
- Liitiumakud mis on tootja poolt nimetatud defektseteks ohutuse seisukohalt või mis on vigastatud selliselt, et võivad kuumeneda, süttida või tekitada lühise on lennutranspordiks keelatud.

Millised on akude/elementide salvestusvõime piirangud?

- Lithium **ION** = *Maksimaalne lubatud salvestusvõime (Wh)*
Elemendid: 20 Wh   Akud: 100 Wh
- Lithium **METAL** = *Maksimaalne lubatud liitiumi sisaldus*
Elemendid: 1 gramm   Akud: 2 grammi = seadme liitiumi sisaldus

Kuidas pakkida lahtised akud?

- Iga element või aku peab olema pakendatud sisepakendisse (pakenditesse) mis katab aku või elemendi üleni.
- Iga aku või element peab olema kaitstud selliselt, et oleks välistatud lühise tekkimine
- Iga välispakend peab olema tugev ja pidama vastu 1.2 m kukkumistestile ükskõik millise nurga alt ilma, et tekiks akude/elementide vigastumine ja/või paigast nihkumine paigast ja/või kahe aku/elementi vaheline kontakt ja/või pakendi sisu väljapaiskumine.

Lennuveedu

- Lithium **ION**: maksimaalne kaal ühe pakkeüksuse kohta: 10 kg Gross
- Lithium **METAL**: maksimaalne kaal ühe pakkeüksuse kohta: 2.5 kg Gross

Maantee- ja merevedu

- Maksimaalne kaal ühe pakkeüksuse kohta: 30 kg Gross

Kuidas pakkida akud mis sisalduvad seadmete sees?

- Seade peab olema varustatud tõhusate vahenditega hoidmaks ära sedme juhusliku aktiveerumise, käivitumise.
- Elemendid/akud peavad olema kaitstud selliselt, et on välistatud lühise tekkimine.
- Vaatamata sellele, et seadmes sisalduv aku/element on kaitstud seadme enda poolt, peab ka seade olema pakendatud sobivasse ja vastupidavasse pakkematerjali ning vastama pakendatava seadme kujule ja mõõtmetele.

Täieliku ülevaate saamiseks tutvuge palun vastavate Ohtlike Veoste Reeglitega. Käesolev ülevaade on informatiivne ega ole mõeldud asendada IATA DGR nõuetele vastavaid koolitusi mis on ette nähtud liitiumakude pakendajale ja lähetajale.

Liitiumakude lennutranspordil USA-sse, sealt välja ja USA kaudu on piirangud. Täieliku ülevaate saamiseks tutvuge palun IATA DGR väljaandega.

<p>Kuidas markeerida ja märgistada saadetis?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Märgis/markeering ei ole nõutud kui pakkeüksus sisaldab kuni 4 elemnti või 2 akut mis paiknevad seadme sees. 			
	<table border="1"> <tr> <td> <p>Lennuvedu</p> </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Iga pakkeüksus peab kandma täidetud "lithium battery handling" silti. <ul style="list-style-type: none"> Silt peab sisaldama; <ul style="list-style-type: none"> - Fraasi "Lithium ion battery" või "Lithium metal battery" - Telefoninumbrit millelt saab lisainformatsiooni saadetise ja selles sisalduva kohta. Sildi spetsifikatsioon: Disain: vaata näidist. Miinimum mõõtmed: 120 × 110 mm </td> </tr> <tr> <td> <p>Maantee- ja merevedu</p> </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Iga pakkeüksus peab olema tähistatud alljärgnevalt (viitama sellele, et); <ul style="list-style-type: none"> - Pakend sisaldab lithium ion/metal akusid või elemente - Pakki tuleb käsitseda hoolikalt - Paki vigastuse korral on süttimise oht - Vigastatud paki korral tuleb rakendada erikäsitlemist ning vajadusel inspekteerimist ja ümberpakkimist - Telefoninumber millelt saab lisainformatsiooni saadetise ja selles sisalduva kohta </td> </tr> </table>	<p>Lennuvedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Iga pakkeüksus peab kandma täidetud "lithium battery handling" silti. <ul style="list-style-type: none"> Silt peab sisaldama; <ul style="list-style-type: none"> - Fraasi "Lithium ion battery" või "Lithium metal battery" - Telefoninumbrit millelt saab lisainformatsiooni saadetise ja selles sisalduva kohta. Sildi spetsifikatsioon: Disain: vaata näidist. Miinimum mõõtmed: 120 × 110 mm 	<p>Maantee- ja merevedu</p>
<p>Lennuvedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Iga pakkeüksus peab kandma täidetud "lithium battery handling" silti. <ul style="list-style-type: none"> Silt peab sisaldama; <ul style="list-style-type: none"> - Fraasi "Lithium ion battery" või "Lithium metal battery" - Telefoninumbrit millelt saab lisainformatsiooni saadetise ja selles sisalduva kohta. Sildi spetsifikatsioon: Disain: vaata näidist. Miinimum mõõtmed: 120 × 110 mm 			
<p>Maantee- ja merevedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Iga pakkeüksus peab olema tähistatud alljärgnevalt (viitama sellele, et); <ul style="list-style-type: none"> - Pakend sisaldab lithium ion/metal akusid või elemente - Pakki tuleb käsitseda hoolikalt - Paki vigastuse korral on süttimise oht - Vigastatud paki korral tuleb rakendada erikäsitlemist ning vajadusel inspekteerimist ja ümberpakkimist - Telefoninumber millelt saab lisainformatsiooni saadetise ja selles sisalduva kohta 			

<p>Kas koos saadetisega tuleb kaasa anda ka dokument?</p>	<ul style="list-style-type: none"> "Excepted Lithium Battery" saatedokumenti ei ole tarvis kui pakkeüksus sisaldab kuni 4 elementi või 2 akut ja need on seadme sees Iga saadetis mis on varustatud "lithium battery handling" sildiga, peab olema varustatud ka saatedokumendiga mis sisaldab alljärgnevat infot: <ul style="list-style-type: none"> - pakk sisaldab liitium ioon/metall elemente või akusid - pakki tuleb käsitseda hoolikalt ning, et vigastuse korral on süttimise oht - vigastatud paki korral tuleb rakendada erikäsitlemist ning vajadusel inspekteerimist ja ümberpakkimist - telefoninumber lisainfo saamiseks Ohtliku Veose deklaratsioon ei ole nõutud Selle dokumendi viimane lehekülg sisaldab nõuetekohast saatedokumenti
--	--

<p>Kuidas täita TNT saateleht (lennupilet)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pealevõtu aadress (4) peab sisaldama saatja telefoninumbrit Ohtlik Veos (7): peab olema märgitud "JAH" 			
	<table border="1"> <tr> <td> <p>Lennuvedu</p> </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga siis kättetoimetamise juhised (9) peab sisaldama fraasi (<i>vastavalt sobivale</i>) : "Lithium Ion Batteries, Not Restricted, PI#" (*) "Lithium Metal Batteries, Not Restricted, PI#" (*) (*) märkida vastav IATA DGR Packing Instruction number Vastavalt IATA DGB juhendile on ülalloodud fraasid on nõutavad saatelehel ainult siis kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga </td> </tr> <tr> <td> <p>Maantee- ja merevedu</p> </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> Kättetoimetamise juhised (9) peab sisaldama fraasi : "Excepted Lithium Batteries as per Special Provision 188" </td> </tr> </table> <p style="text-align: center; color: red; font-weight: bold;">KUI SAADETIS ON KOOSKÖLAS LENNUVEO NÕUETEGA SIIS VÕIB SAADEDOKUMENDIL KASUTADA KA LENNUVEO VASTAVAT FRAASI</p>	<p>Lennuvedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga siis kättetoimetamise juhised (9) peab sisaldama fraasi (<i>vastavalt sobivale</i>) : "Lithium Ion Batteries, Not Restricted, PI#" (*) "Lithium Metal Batteries, Not Restricted, PI#" (*) (*) märkida vastav IATA DGR Packing Instruction number Vastavalt IATA DGB juhendile on ülalloodud fraasid on nõutavad saatelehel ainult siis kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga 	<p>Maantee- ja merevedu</p>
<p>Lennuvedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga siis kättetoimetamise juhised (9) peab sisaldama fraasi (<i>vastavalt sobivale</i>) : "Lithium Ion Batteries, Not Restricted, PI#" (*) "Lithium Metal Batteries, Not Restricted, PI#" (*) (*) märkida vastav IATA DGR Packing Instruction number Vastavalt IATA DGB juhendile on ülalloodud fraasid on nõutavad saatelehel ainult siis kui saadetis on märgistatud "lithium battery handling" sildiga 			
<p>Maantee- ja merevedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kättetoimetamise juhised (9) peab sisaldama fraasi : "Excepted Lithium Batteries as per Special Provision 188" 			

<p>Kas Excepted LB pakkeüksusi tohib konsolideerida üheks saadetiseks?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Üksikud saadetised mis on vastavuses ülalloodud nõuetega võivad olla konsolideeritud
<p>Lennuvedu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lisapakend (overpack) peab olema tähistatud sõnaga "overpack" ja märgistatud sildiga "Lithium Battery Handling Label" välja arvatud kui sildid üksikutel pakkeüksustel lisapakendi sees on nähtavad või silte ei ole nõutud.

Excepted Lithium Batteries / Erandkoguses Liitiumakud

CAUTION - DO NOT LOAD OR TRANSPORT THIS SHIPMENT IF THE PACKAGE IS DAMAGED
ETTEVAATUST – MITTE LAADIDA EGA TRANSPORTIDA KUI PAKEND ON VIGASTATUD

- This package must be handled with care
- A flammability hazard exists if the package is damaged
- Special procedures should be followed in the event the package is damaged including inspection and repacking if necessary.

- Seda pakki tuleb käsitseda ettevaatusega
- Paki vigastuse korral on süttimisoht
- Paki vigastuse korral tuleb rakendada erikäsitsemist ning vajadusel inspekteerimist ja ümberpakendamist

TNT CONNOTE NUMBER / TNT SAATELEHE NUMBER:

FOR ADDITIONAL INFORMATION, CALL *(please provide a telephone number that can be used in case more information is needed on this shipment and/or its content)*

LISAINFO SAAMISEKS HELISTAGE NUMBRIL: *(palume märkida telefoninumber millele helistades saab lisainfot saadetise ja selle sisu kohta)*

CONTENT INFORMATION / SAADETIS SISALDAB: *(please tick the relevant box / valige sobiv variant)*

- Lithium Ion Batteries, Not Restricted, PI965 (Li-Ion akud)
- Lithium Ion Batteries Contained in Equipment, Not Restricted, PI967 (Li-Ion akud sisalduvad seadmete sees)
- Lithium Ion Batteries Packed with Equipment, Not Restricted, PI966 (Li-Ion akud ja seadmed pakitud samasse pakendisse)
- Lithium Metal Batteries, Not Restricted, PI968 (Li-Metal akud)
- Lithium Metal Batteries Contained in Equipment, Not Restricted, PI970 (Li-Metal akud sisalduvad seadmete sees)
- Lithium Metal Batteries Packed with Equipment, Not Restricted, PI969 (Li-Metal akud ja seadmed pakitud samasse pakendisse)

SHIPPER / KAUBASAATJA: *(optional / vabatahtlik)*

CONSIGNEE / KAUBASAAJA: *(optional / vabatahtlik)*

Please fold here / palun voltige siit

Please fold here / palun voltige siit

After entering the above details, please fold this document along the line and place it in the clear plastic envelope, in such a way that the LB information is clearly visible from the outside, without the need to open the plastic envelope and or manipulate the document.

Peale andmete sisestamist, poolitage see dokument punktiirjoone kohalt ning paigaldage kileümbrikuga saadetisele selliselt, et liitiumakude informatsioon oleks nähtav ilma dokumenti välja võtmata.